

Boerenkaas maken *erfgoed*

'Boerenkaas maken' staat sinds 16 februari op de lijst Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland. Wat is dat precies voor lijst en wat betekent de plaatsing voor de Boerenkaassector?

HENK TEN HAVE

Immaterieel erfgoed, zoals rituele feesten en gebruiken, sociale gewoonten en traditionele ambachten en kunsten, wordt in Nederland nog maar sinds 2012 officieel beschermd. In dat jaar ondertekende Nederland het Unesco-verdrag ter bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed, niet te verwarren met het verdrag waar de werelderfgoedlijst van Unesco onder valt; op de internationale werelderfgoedlijst staan gebouwen en gebieden of een combinatie van beide. Nederland staat nu negen keer op die lijst: behalve de Amsterdamse grachtengordel zijn bijvoorbeeld ook de Waddenzee, de molens in Kinderdijk en droogmakerij De Beemster op deze lijst gezet.

Levend erfgoed

Immaterieel erfgoed is 'levend erfgoed': het gaat om tradities die mensen van hun ouders en grootouders overnemen en op hun beurt weer doorgeven aan hun kinderen en kleinkinderen. Tradities kunnen bij het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland worden voorgedragen voor plaatsing op de zogenoemde nationale inventaris. In totaal staan er nu 121 tradities op de inventaris. Tradities op de nationale inventaris mogen vervolgens door Nederland worden voordragen voor de internationale Unesco-lijst met tradities van over de hele wereld. Op deze lijst staan nog geen Nederlandse tradities, maar Nederland droeg in 2016 het ambacht van molenaar voor. Eind 2017 beslist een speciaal comité of het molenaars-ambacht geplaatst wordt. Vorig jaar werd onder andere de Belgische biercultuur geselecteerd voor de internationale lijst met nu

in totaal 365 tradities, ambachten en gebruiken.

Waardering en respect

Het inventariseren van immaterieel cultureel erfgoed moet ervoor zorgen dat de liefde, kennis en vaardigheden niet verloren gaan, aldus het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN). Door een traditie op de nationale inventaris te plaatsen, wordt de zichtbaarheid volgens KIEN vergroot en krijgen de traditie en de mensen die de traditie dragen meer waardering en respect. Plaatsing op de lijst biedt ook status.

Niet gestandaardiseerd

Een van de voordelen van plaatsing op de lijst met immaterieel erfgoed is dat Boerenkaas (maken) extra aandacht krijgt, zegt voorzitter Irene van de Voort van de Bond van Boerderij-Zuivelbereiders. "We kunnen ook de link leggen met culinair erfgoed en hoe bijzonder de smaak van Boerenkaas eigenlijk is. Het is niet zomaar een leuke traditie, het is echt het neusje van de zalm van onze Nederlandse culinaire geschiedenis. Als je kijkt naar de authentieke smaak van GTS Boerenkaas, zou je ook kunnen kijken naar de oudste zuursels. Maar alle boerenzuivel is eigenlijk culinair erfgoed. Ik vind dat iedere Nederlander de kwaliteit van alle boerenzuivel zou moeten kunnen herkennen: niet gestandaardiseerd, bijna altijd lekker vet en meestal minder verhit. Het echte karnen van boter en karnemelk zou ook immaterieel erfgoed kunnen worden; Nederlandse boerenboter en boerenkarnemelk zijn ook heel bijzonder." 🍷



1

1 *Echte Boerenkaas.*

2 *Boerenkaas is te herkennen aan het speciale kaasmerk.*



2

FOTO: TWAN WIERMANS

De aanvragers

De aanvraag voor plaatsing van 'Boerenkaas maken' op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland werd gedaan door de GTS-groep van de Goudse Boerenkaas, de Vereniging van Boeren-Leidse Kaasmakers en Sjaak en Lia Koopman die Edammer Boerenkaas maken. De burgemeesters van Gouda en Leiden, Slow Food Nederland en de Bond van Boerderij-Zuivelbereiders ondertekenden de aanvraag om te ondersteunen. Ook de gemeente Edam-Volendam ondersteunde de aanvraag.